

MINDENÜTT

POÓR ZSIGMOND

A FALUBAN

A völgyben kihalt falucskába értem. Éhes voltam, de barátságatlan volt hozzám a falu. Borús volt az idő, és túl éhes voltam ahhoz, hogy vehessek valamit. Fölhúzódtam a hegyoldalra, onnan gyűlöltem a falut. Már sötétség borult rá. Én még világosban voltam. Lenn porfelhők szálltak, nálam zöld fenyők között nőtt a fű. A sötétlila égből esni kezdett ránk az eső.

A völgyben az úton két fény közeledett a faluhoz. Berregés kísérte fény. „Alamizsnát hozó teherkocsi dombon ázók számára”, néztem le reménykedve. De a kocsi átment a falun, magával vitte a berregést, szép sárga fényeit, s a falu völgye csak egy porfelhővel lett gazdagabb. Úgy látszik, az eső is elkerülte. Úgy kell neki. Hasra feküdtem a fűben, becsuktam a szemem, s elém állt az ősz öregemberem.

Vékony görbebotra támaszkodott. Azt szokta mondani, hogy olyan vékony benne az élet, mint a botja, s legalább olyan száraz is. Sosem mertem tőle megkérdezni, hogy hány éves. Megérezte ezt mindig az öreg, mert megjelent mellette néhány gyerek. Ő feléjük mutatott a görbebottal. Majdnem megszurta vele az egyik fiú arcát, de olyan szemmel nézett rájuk, mintha nagyon messze lennének. Vékony és remegő volt a karja, a botja s a hangja, ahogy megszólította őket. „Hány évesek vagytok ti ott? És milyen az?” Sosem feleltek az én öregemnek. Talán azért is jelenik meg előttem újra és újra, ha becsukom a szemem.

Fölugrottam és leszaladtam a faluba. A legszebb ház előtt a porban gyerekek játszottak. Ijedten néztek rám. Elég lett volna, ha a falu nevét megmondják, s elfelejtettem volna, hogy éhes vagyok. És a gyűlölet is elszállt volna belőlem, ha megtudom a nevét. Csak néztek rám, de sötét volt, és nem láthatták az éhséget a szememben. Sötét volt, és én sem láttam botot a közelben. Semmit sem kérdezhettem tőlük.

Lassan kifelé indultam a faluból. Kinn rátértem az országútra. Vak-sötét volt, de a cipőm akkor már rég ismerte a köveket. Biztosan vezetett. Akár a szemem is becsukhattam volna. De már egyedül akartam maradni.

Világéletemben beszédes ember voltam. Meg mozgékony. A fejemet is örökösen kapkodom. Elég magas is vagyok. „Ezekről a tulajdonságaimról gyorsan le kell szoknom”, jutott eszembe, s akkor vettem észre, hogy már napok óta faggatnak, mért vagyok szótlan. Azt meg magam vettem észre, hogy leginkább fekszem, ülök, s csak néha, de akkor is görnyedten állok. A testem előbb tudott a dologról. Elcsöndesedett, hogy minél kevésbé érezzék majd a hiányát.

Szerintem engem itt nem nagyon vettek észre. Hat ember tud rólam, talán túl sokat is, de hát ők temetnek majd el. Kettőjükre is rábíznám magam, de túl sok közülük van egymáshoz, mért vinnék nyomasztó titkokat közéjük.

Furcsa, idegen országban van az ő kisvárosuk. Az ég nagyon közel van hozzájuk, a sűrűn szálló repülőgépek sem tudják magasabbra emelni. Néha a magány, az unalom vagy az idegen emberek is terhelik levegőjüket, hát nem akarom, hogy fecsegésem, éles mozdulataim hiánya is bántsa őket. Nagyon összetartozik az én hat emberem. Sokszor labdáznak, bolondoznak, ugrándoznak az utcákon, az erdőkben, s a barátságtalan házak és néptelen utcák már nemigen feszélyezik mozdulataikat. Néha ugyan megdermednek egy-egy pillanatra, de megszokták, annál vidámabban, keményebben kell folytatniok. Nem szabad elfogadniok a barátságtalan házak és néptelen utcák kihívását. A kisváros megbékélt az új képekkel: alkonyatkor libasorban, kezükben botokkal le-levonulnak a tóhoz, vagy ki az erdőbe. Mehettem volna velük nyugodtan, már nem számolták meg őket, botot is keríthettem volna magamnak, de akkor már csak a zsákok jártak az eszemben.

Gondoltam, szétesőbb lesz az emlékem, ha anyagilag nem terhelem meg őket. Így aztán egy reggel arra ébredtem, hogy éjjel és zsákban kell kijutnom az erdőbe. Mondjuk, egy este hat ember hat zsákkal megindul az erdő felé. Itt ritkák a zsákkal erdőbe induló emberek, de az enyéme lehet, hogy pont ezért a kirándulásért szoktatták a kisvárost boldonságaikhoz. Mondjuk, ágyneműt visznek öt zsákban. Ásót ne vigyenek, hátha föltűnne valakinek. Tizenkét siető kéz megbízhatóan nagy gödröt kaparhat. Ez időre kiteríthetik az ágyneműt a fűre. Egy-két óra alatt megtelhet a szél meg a fű friss szagával. Éjjel ettől még jókedvre is derülhetnek. Nagyon gondosan tervezetek, mintha az életem függne az utánam következő rendtől és békétől.

Mindent megbeszéltem magammal. Magamban mindent megbeszéltem velük. Egy szót sem merek mondani a hat embernek. Lehet, hogy mindegyiknek tiszta és szappanszagú az ágyneműje. Lehet, hogy hetekig nem lesz kedvük este az erdőbe menni. Még egy szót sem szóltam az egészről.

Bámulom az ablakon át a kisvárost. Egészen jobbra lehet a vasútállomás. Nem néztem még arra, arról jöttem a múltkor. Útközben tudtam meg, talán utoljára. Semmilyen különbséget nem találok a bal felé és az állomás felé menő emberek között. A bal felőliek talán valamivel többen vannak.

Kicsit megharagudtam a hat emberemre. Cserben akarnak hagyni? Nehezükre esnék? Egészen akarok kiérni az erdőbe. Az ágynemű-

dologhoz is mindenképpen ragaszkodom. Nem haragszom én senkire. Csak szólni nem merek. Bántana a magyarázkodás. Csöndes vagyok, alig mozgok, fekszem, ülök, s csak néha, de akkor is görnyedten állok. Az ablaktól egészen eltávolodtam. De hisz ez képtelenség. Ez így örökké is eltarthat.

Előbb-utóbb egyedül indulok az erdőbe. Nem leszek ugyan nyomtalan ember, nem lesz hat zsák és ugyanannyi emberem, erdőszagú ágy-nemű se lesz. Kevesebb a vigasztaló dolog. Csak egy marad, s az sem biztos, hogy az. Kiterülni az erdő fűvén, magamba szívni a szél meg a fű friss szagát (éjjel ettől még jókedvre is derülhetek). S ha mégis, érthetetlenül mehetnékem támadna, legalább új szagokkal indulhatok az állomásra.

MINDENÜTT

Százegynéhány ország rendőrsége közé szorítva botorkál az ember. Nézik még bűnösnek is, férfinak is. S akik úgy találják, hogy az ember mellett megfér az ártatlan név is, ártatlannak is nevezik. De megtörténhet, hogy csak ketten ismerik az ezeregy országból. Akkor pedig fölösleges neki annyi név.

Odaáll névtelenül egy rendőr elé. „Hogy hívnak?” „Ki vagy?”, válaszol kérdéssel a rendőr. Az ember fölkapja a fejét. „Ezt is kérdezem tőled. Ki vagyok?” „Eddig bolondnak látszol”, gúnyolódik a rendőr. „Mit tudsz még? Siess, minden fontosat mondj el rólam, mindent pakolj ki”, sürgeti az ember. „Mit faggatsz te engem? Még öt percig vagyok szolgálatban, aztán nem is törődöm veled többet.” A másik fölszisszen. „Nem szöksz meg, ha kell, kiverem belőled, hogy mit vé tettem.” „Szóval még bűnös is vagy”, csillan föl a rendőr szeme. „Bűnös vagy, bűnös vagy, mást se tudtok mondani. Még bűnös is vagy. Mondd hát, miben?”, panaszkodik. A rendőr az órájára néz, hátat fordít neki. Arra az estére gondol, mikor részegen majdnem agyonverte a kislányát. „Nem is kislány már, asszony azóta. Én meg rendőr lettem”, mormogja maga elé. Elindul.

Ilyenkor az ember fáradtan leül egy padra. „Az utolsó pillanatban mindig hátat fordítanak nekem”, mormogja maga elé. „Hogy jelentkezzem a rendőrségen, ha már az első kérdésemre sem válaszol senki? Hogy éljek így botorkálva, tengernyi rendőr között, vád és adatok nélkül, és névtelenül, de talán mégis bűnösen?” Elindul ő is.